

Titel: Flieger am Himmel

Tema: Freundschaft, Ein neues Zuhause, Familie, Krieg
Fag: Tysk
Målgruppe: 8.-10.kl.

Data om læremidlet:

e-bog: Annette Herzog, Katrine Clante, Peter Hammer Verlag, 2007

Faglig relevans/kompetenceområder

Afsættet for arbejdet med e-bogen er naturligt nok kompetenceområdet 'skriftlig kommunikation - læsning'. Der er ideer i vejledningen til at arbejde med elevernes læseforståelse. I forhold til læsning er der lagt vægt på arbejdet med at gætte kvalificeret ud fra sammenhæng og billeder og læse efter og forstå hovedindholdet af enkle tekster.

I forlængelse af læsningen er fokus i vejledningen på samtale og ordforråd. I relation til 'mundtlig kommunikation - samtale' handler det om at stille og besvare enkle spørgsmål og kende til spørgeord og samtalechunks (Redemittel). De opgaver, som har fokus på mundtlig kommunikation, drejer sig om at kunne samtale om bogens tema, give et referat af historien samt give udtryk for holdninger og sammenligne med egen livsverden.

Ift. skriftlig kommunikation er der lagt op til at arbejde med enkle beskeder - konkret i form af beskeder på papirfly.

Der er overlay til bogen, tilføjet af CFU. Fx er der glosor og spørgsmål til teksten. Du skal låne både e-bog og overlay til eleverne.

Du kan se korte [vejledningsvideoer](#) om e-bøger.

Ideer til undervisningen

Læseforståelse og samtale

Generelt kan det være en fremgangsmåde at arbejde med de tre faser: Før -, mens - og efter læsning

-Før læsning: Du kan lade eleverne forudsige, hvad teksten handler om dvs. aktivere elevernes forforståelse og stilladsere elevernes arbejde med bogen, fx ved at arbejde med et udvalgt ordforråd.

-Mens man læser: Du kan opfordre til, at eleverne bruger læsestrategier til at forstå teksten. Ideer findes under "*Udnyt e-bogmediet*" (se supplerende dokument på posten).

-Efter læsning: Eleverne arbejder med læseforståelsen, samtale og perspektivering.

Du finder ideer i opgaverne nedenfor.

Vor dem Lesen

Vorverständnis

Før klassen går i gang med at læse bogen, er det en god idé at se nærmere på bogens omslag og side 2+3 (papirflyene). Titlen, skrifttypen, billederne og farvevalget giver et første bud på, hvad bogen kunne handle om. I mindre grupper eller makkerpar skal eleverne undersøge omslaget nærmere og på tysk beskrive, hvad de ser. Opgaven og spørgsmålene kunne fx være som følgende:

Schaut euch den Umschlag an und beschreibt in kurzen Sätzen, was ihr seht.

Lest den Titel und übersetzt ihn. Wie sieht die Schrift des Titels aus? Beschreibt sie.

Wie sehen die Mädchen auf dem Bild aus? Was machen sie?

Welche Farben hat der Umschlag und was könnten die Farben bedeuten?

Seht euch auch die Innenseite an. Was seht ihr und wie heißt das Wort auf Deutsch?

Wovon könnte das Buch handeln?

Während des Lesens

Samskabelse af læseforståelse

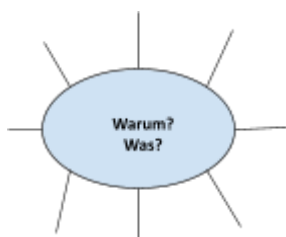
I forbindelse med læsningen organiseres eleverne i grupper, hvor de sammen læser et eller flere opslag. De skal undersøge teksten og hjælpe hinanden med at sikre læseforståelsen. De kan bruge de spørgsmål, der er til bogen, og som ligger i overlayet (markeret med gul), lave nye spørgsmål til hinanden ud fra teksten eller illustrationerne og via spørgsmål og svar sikre sig, at alle forstår teksten.

Du skal måske repetere spørgeordene og gøre dem tilgængelige, inden eleverne arbejder med opgaverne, hvor de skal stille spørgsmål.

In dem Land, aus dem ich komme...

Fælles refleksion - I kan skrive ind i et Wordigel/mindmap

Warum, glaubt ihr, lebt das Mädchen nicht länger in ihrem Heimatland? Was ist wohl passiert?

„In dem Land, aus dem ich komme ...“ - so beginnt das Buch.

Wie beschreibt die Hauptperson ihr altes Zuhause und wie beschreibt sie das Land, in dem sie jetzt lebt? Notiere Stichwörter in der Tabelle, wenn du eine Textstelle findest, die davon handelt.

Tabellen nedenunder skal bruges under hele læseprocessen, og hver gang eleverne finder et tekststed, som beskriver landet, pigen kommer fra eller det land, pigen er flyttet til, skal de skrive stikord ind i tabellen.

In dem Land, aus dem ich komme ...	In dem Land, in dem ich jetzt lebe ...

Spørg til læseforståelse – på og mellem linjerne

Eleverne kan som nævnt tidligere arbejde med at forstå teksten og dens detaljer via opgaver, hvor eleverne stiller spørgsmål til hinanden. Det kan være spørgsmål, hvor svaret findes i teksten, og det kan være spørgsmål, hvor kammeraten kan svare ud fra indtryk og antagelser i forlængelse af det, de har læst. Det sidste vil måske kræve, at eleverne får tid til at tænke sig om og evt. finde relevant ordforråd til deres svar eller samtale, før de skal producere.

Fragen im Kugellager (dobbeltcirkel)

Denne struktur er bedst egnet til spørgsmål, hvor eleverne umiddelbart kan svare. Eleverne har forberedt eller forbereder spørgsmål til læseforståelse. De deles i to grupper. Der dannes en indre cirkel og en ydre cirkel, hvor eleverne står ansigt til ansigt. Eleverne i ydercirklen eller indercirklen starter med at stille et spørgsmål, som besvares af ansigtspartneren. Læreren giver tegn, når ydercirklen skal gå en plads til højre, og eleverne får derved nye samtalepartnere.

Spørgeordene skal måske repeteres og gøres tilgængelige, inden eleverne arbejder med opgaven.

Nach dem Lesen

Lesen und verstehen - Sprachdetektiv

Eleverne arbejder med chunks og nøgleord/begreber i nedenstående opgave. Eleverne kan evt. hente hjælp ift. ordforråd i e-bogens **overlay**.

Neue Chunks lernen

Was passt zusammen? Kombiniert die deutschen Ausdrücke in der ersten Spalte mit den dänischen Ausdrücken in der zweiten Spalte.

1	Die Bäume legten Brautkleider an (s.8)	A	at fremtrylle
2	wird es Sommer in meinem Bauch (s.10)	B	at nå sit mål
3	hervorzaubern (s.10)	C	jeg tør ikke
4	Steine vom Himmel zu werfen (s.12)	D	jeg får sommerfugle i maven
5	sie gleicht einer Prinzessin (s.14)	E	at sende hemmelige budskaber
6	ich traue mich nicht (s.20)	F	at kaste sten fra himlen
7	heimliche Nachrichten verschicken (s.24)	G	træerne havde brudekjoler på
8	eins nach dem anderen (s.26)	H	lynhurtigt
9	sein Ziel erreichen (s.26)	I	hun ligner en prinsesse
10	blitzschnell (s.26)	J	den ene efter den anden

Was gehört zusammen?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Die Bilder erzählen

Du deler eleverne i 12 grupper. Hver gruppe får et af de 12 billeder (tag evt. et screendump af billederne og print dem til eleverne). Efter processen beskrevet som opgave A gennemføres et "feedback-loop", hvor eleverne går rundt og giver respons på hinandens billeder, fx med mulighed for at tilføje ord/vendinger/beskrivelser med en anden farve post-its. Denne feedback tager gruppen med sig i det videre arbejde med billedet.

A. Überlegt euch folgendes:

- 1) Was gibt es auf dem Bild? (sæt evt post-it med glosor/beskrivelse på billedet)
- 2) Wo sind wir (auf dem Bild)?
- 3) Stammt das Bild aus der Erinnerung des Mädchens oder aus der Realzeit?
- 4) Was passiert auf dem Bild?

B. Lest zusammen den Text, der zu dem Bild gehört.

C. Schreibt 3-5 Sätze, die zu dem Bild passen und das Bild erklären. Verteilt die Sätze unter euch und übt, die Geschichte zu diesem Bild zu erzählen.

Eleverne "genfortæller" herefter i fællesskab historien på baggrund af hver gruppes billede. (I kan evt. hænge billederne op i klassen med de tilhørende sætninger, som grupperne har konstrueret).

D. Überlegt euch, wie das Bild auf Seite 13 aussehen könnte. Was passiert/geschieht, nachdem die Kinder im Park die heimliche Botschaft auf dem Papierflieger gelesen haben?

Den Text besprechen

Samtaler om teksten kan du muliggøre og stilladsere ved at pege på, at der i overlayet til e-bogen er oversatte ord, som eleverne kan bruge i deres arbejde med at samtale om teksten ud fra spørgsmål.

Herunder er forslag til spørgsmål, hvor der først spørges ind i selve teksten og derefter ind i elevernes livsverden, hvor det er muligt. På den måde kan der opstå en kobling og indentifikationsmulighed. I e-bogens overlay er der indholdsmæssige forståelsespørgsmål, som er markeret med gult. Samtalerne om teksten kan meget vel foregå i par eller mindre grupper, hvor eleverne efterfølgende deler væsentlige pointer, de har talt om, med et andet par eller i klassen.

Fragen zum Text - Beispiele

Warum, glaubt ihr, ist der Garten so wichtig für das Mädchen?

Wie beschreibt das Mädchen sein Land? Wie würdest du dein Land beschreiben?

Wie beschreibt das Mädchen seine beste Freundin Sanja? Wie würdest du deinen besten Freund/deine beste Freundin beschreiben?

Was meint das Mädchen, wenn es sagt: "Ich bin fremd hier und traue mich nicht"? Was heißt es für dich 'fremd zu sein'?

Womit verbindet das Mädchen das Wort "Flugzeug"? Welche Idee hat der Bruder? Und du?

Warum versteckt sich das Mädchen? Wie würdest du reagieren?

In dem Land aus dem DU kommst

"In dem Land, aus dem ich komme..."

*Vollendet den Satz, in dem du beschreibst, was für **dich in deinem Land** besonders wichtig ist.*

Du kan evt. lave et par eksempler fælles i plenum, inden eleverne skriver deres sætning. Eleverne kan hjælpe hinanden to og to med formuleringen

Herefter går eleverne rundt og spørger hinanden: "*Was ist wichtig für dich in dem Land, aus dem du kommst?*" - evt. udfyldes et skema med udsagn fra de adspurgte.

Name	Land	Was ist für dich wichtig?

Eine Instruktion verstehen und erklären – Papierflieger

Lad eleverne finde tyske instruktioner til, hvordan man folder et papirfly. De kan google "*Bastelanleitung für Papierflieger*".

Eleverne skal læse den tyske instruktion og prøve at folde et papirfly efter instruktionen. Derefter skal de prøve at forklare andre elever på tysk, hvordan de folder deres papirfly.

Chunks

Falte das Papier in der Mitte.

Klappe es auf.

Falte die Ecken ...

Drehe das Papier.

Wende das Papier.

Klappe ... um.

Eine Nachricht schreiben

Eleverne har lavet deres papirfly. Lad dem ud fra en 'ramme' i form af en situation - måske en, der minder om den i bogen -, formulere beskeder, der kunne være relevante at skrive på deres papirfly. Lad eleverne sende deres fly af sted og læse nogle af klassekammeraternes beskeder.

Perspektivering

Eleverne kan sammenligne og udtrykke holdninger. De kan tage afsæt i teksten og tænke videre, fx ud fra spørgsmålet:

Wie sieht die Zukunft des Mädchens aus?

Wie kann man Freunde finden, wenn man neu ist?

I kan også se en af de foreslåede tv-udsendelser med nogle af de samme tematikker, som er i e-bogen, og på den måde have dem som afsæt for arbejdet med at perspektivere.

Supplerende materialer

Følgende er forslag til supplerende materialer, der **evt.** kan lånes på dit lokale CFU.

- [Alleine auf der Flucht](#), tv-optagelse (10 min), ARD - "Neuneinhalb"
- [Geflüchtet](#) tv-udsendelse
- Serien [Wir – Grenzenlos](#) – måske kan nogle af udsendelserne bruges
- Udsendelser fra KIKA om børn fra Ukraine
- [Alle da! -unser kunterbuntes Leben](#), billedbog, Klett Verlag (denne analoge titel findes kun på nogle CFU'er)